

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1830-1839

Van Raalte Papers

12-22-1836

Letter from A. S. Van Voss de Moen to G. C. de Moen

A. S. Van Voss de Moen

Nella Kennedy

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1830s

The original documents are held in the Theological University Archives, Kampen. This digitized material is intended for personal research/study only. The original documents may not be reproduced for commercial use in any form or by any means, electronic or mechanical, without permission in writing from the [Theological University Archives, Kampen](#).

Recommended Citation

Van Voss de Moen, A. S. and Kennedy, Nella, "Letter from A. S. Van Voss de Moen to G. C. de Moen" (1836). *Van Raalte Papers: 1830-1839*. 51.

https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1830s/51

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1830-1839 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

22 December 1836

Hattem, the Netherlands

74

This letter is from A. S. van Vos[s] de Moen to her husband G. C. de Moen, with many references to the Van Raalte, van Velzen and Brummelkamp families. There is a reference to the Van Raalte's baby about to be born and the upcoming sentencing of Van Raalte in Arnhem.

Transcription and translation by Nella Kennedy, March, 2013.

Correction and addition to this description, 2015

Location of the original document: Theological University Kampen Archive; permission to use from Dr. Melis te Velde.

poststempel 22 dec.
(1836)

22 Dec 1836

Lees geliefde beste Man

Gy hebt my, mee met geschreeven, van te schrijven, dus
daar, gy legt van nacht en eenige dagen niet te komen, rust
gij deze nacht mee ontvangen. Ik ben de gehele dag geweest
als een gefaagde van hartklopping, en hoofd pijn, en nu
neder spugen, van de morgen tot 7 uur toen was het my
al te benaauwd en led, doch led blyven liggen tot guur
en den ouden heer kwam by mij, en diers maakte my nijs
o dan is de persoon op reis, doch ik voor myn Zelf had
er de vorige dag, meer op gerekend, dan van daag, doch
heere Carel, toen het 1/2 uur slaeg, kon ik niet blyven
Litten, of de past ook passeerde, want dat wilde
ik toen mee gaarne hebben, en liet wat nu, waren
brieven en dan nog en eenige dagen niet dat deed myn
Lees en was leer bedroefd, al hoe was ik er niet stiel
ordes, doch nu bedaard het al wat, want kind het is
voor myn een verdriet, dat gy niet by my zyt, ja beste
myn hart moet ik luyten, jegens den Heere, en ook aan
u, die my toek myn niet den kwaden wil daiddendat
gy neder, het niet verbergen kan wat gy door had

dearbaren en besten man houdt af geroekt, ach dat meet
gy mee ik kan niets voor u schrijven, my dyn een, niet
naar mynen besten, als wat natje en van velden betref
dat die u gaarne menschen te houden kan ik wel nu gaan
ik konde ^{zoude} ook mijn best doen, indien ik in hunne passagie
was, canal het spijt my dat nu de koors heij meder sterft
bij natje, als daar dat naar niet te veel verkwakt, maar
leene man ik hoop, dat gy my de maarheid niet ge
schreven hebben om trent u hoofd pijn, en koorsigheid
want ik ben naar te berisde, voor u niet die damp
pijge lucht welke te Leenwarden is, u noch kwaad
zoude doen. Gy weet dat B zondag, by de smid, gesprekt
heeft, en needs met het naar huis gaan van B, kwamen
er al soldaten aan, en als gy eens begrijp, dat de
smid er alleen, 31 personen, heeft, wat gaat de
ongeregtyghed tot nes, als het nu gaat, dan komt
de maat toch spoedig vol, doch de Heere alleen
meet het, en is het bepaald, hoe lang het noch du
duunen, Cato, heden middag naar buiten-gaan, vond
Brammelkamp noch nietje Thuis, die waren, naar
de spid gereden, om hun eens, op de loeken, en
toen Cato meder mede naar huis gaan kwamen, zij
needs terug, toen zy dan by de smid aan kwamen
was er, een gejuig van de soldaten opgegaan
wie niet anders ver wachte, dan dat Brammelkamp
daar kwam te spreken. Ben nietje byn toen niet
by de smid in huis geweest, doch nog een ogen
de

meest
riet
neft
gaan
sessie
st
maer
ge
hied
aan
kwaad
precht
wane
de
de
mit
ellen
de
de
as
n
lij
men
an
alke
riet
gen

Klik by eenen haer, daar over de duer, en meer
dadelijk meder meij gereden, de officier, had dade
lijk om den burgemeester gehonden, of het nu n
om te komen, of om te leggen by nu niet restrekke
konden, want het plan was dat de militairen, een
mag eeten louden en den restrekken, doch of n
nu meij dyn meet ik niet, hoe vrent gy dit, ook hier lieve
man dyn meder soldaten met een officier, dog hij dyn nu
by de menschen, is gekwaartiere, nu denke my dat by 20
lang op de magt dyn, om op te passen of er ook gepreest
mond, doch den vuden leer sleept nu vuden gevante r
meij smid bosch, heeft geheyt, dat al die naar k
kunnen gaan. Ik hoop maer dat by hier an
geene soldaten mogen krijgen voor dat gy meder
Ik heb van daag ook een briefje van jans, maar n meer dely.
groet, kris is noch nedelyk, ik kan n zeggen dat ik niet
dat hane bevalling over is, het ronnis van van n wordt
nu en laterdag te openen uitgesproken, ontrent dyn lie
magt noch niet vermindert wordt, of als hij eenen beete
eesten, doch ik meet het niet over het best, is, nu lie
beste man heb gy meder een grote brief volgebrabbal, da
hy is toch wel kom by n, laree gy moet broederen luster
van Nelson, ook hartelyk voor myn bedanken voor het j
Let welk ons Leer te pas komt, verder hoop ik dat naty die
niet nat beter mag bevinden en gy mynen man groet ik innig met
de bede, dat Heere n verhoord en myne gebrekkige bede ook ma
verhooren, wensch ik n allen besten zegen toe, die de Heere aan de
2000 volkshand, adieu lieve beste 2000 volkshand 2000 volkshand 2000 volkshand 2000 volkshand

Get. van Nys.

[Hattem] 22 Dec. 1836

Zeer geliefde beste man,

Gij hebt mij wel niet geschreven aan u te schrijven, doch daar gij zegt van nacht en eenige dagen niet te komen, zult gij deze noch wel ontvangen. Ik ben de gehele dag geweest als eene gejaagde van hartklopping, en hoofdpijn, en nu weder spugen, van de morgen ...7 uur toen was het mij al te benaauwd in bed, doch ben blijven leggen tot 9 uur en den ouden heer kwam bij mij, en dien maakte mij wijs o dan is de persoon op ries, doch ik voor mijn zelfs had er de vorige dag, meer op gerekend, dan vandaag, doch lieve Carel, toen het 1½ uur sloeg, kon ik niet blijven zitten, of de post ook passeerde, want dat wilde ik toen wel gaarne hebben, en ziet wat nu, uwen brief en dan nog in eenige dagen niet, dat deed mijn zeer en ik was zeer bedroefd, alzoo was ik er niet stil onder, doch nu bedaard het al wat, want kind het is voor mijn een verdriet, dat gij niet bij mij zijt, ja beste mijn hart moet ik lugten, jegens den Heere, en ook aan u...die mij toch mijn niet den kwaden wil duiden dat zij weder, het niet verbergen kan wat zij voor had

[2]

dierbaren en besten man houdt of gevoelt, ach dat weet gij wel ik kan niets voor u verzwijgen, wij zijn één niet waar mijnen besten Carel wat natje [Naatje] en van Velzen betreft dat die u gaarne wenschen te houden kan ik wel aan gaan ik zoude ook mijn best doen, indien ik in hunne possijsie [positie] was, Carel het spijt mij dat nu de koors zig weder verheft bij Natje [Naatje], als haar dat maar niet te veel verzwakt, maar lieve man ik hoop dat gij mij de waarhied zult geschreven hebben omtrent u hoofdpijn, en koorsighied want ik ben maar te bevreesd voor u met die damppeige lugt welke te Leeuwarden is, u noch kwaad zouden doen. Gij weet dat B Zondag bij de smid gepreekt heeft, en reeds met het naar huis gaan van B. kwamen er al soldaten aan, en als gij eens begrijp dat de smid er alleen, 31 personen, heeft, wat gaat de ongeregtighied tog ver, als het zoo gaat, dan komt de maat toch spoedig vol, doch de Heere alleen weet het, en is het bepaald hoe lang het noch zal duuren, Cato, heden middag naar buitengegaan, vond Brummelkamp noch mietje thuis, die waren, naar de smid gereden, om hun eens, op de zoeken, en toen Cato weder wilde naar huis gaan kwamen zij reeds terug, toen zij dan bij de smid aan kwamen was er, een gejuig van de soldaten opgegaan wie niets anders verwagte, dan dat Brummelkamp daar kwam te preken. B en mietje zijn toen niet bij de smid in huis geweest, doch nog een ogen

[3]

blik bij eenen boer, daar over de duer, en maar dadelijk weder weg gereden. De officier, had dadelijk om den burgemeester gezonden, of het nu [was] om te komen, of om te zeggen zij nu niet vertrekken konden, want het plan was dat de militairen eerst nog eeten zouden en dan vertrekken, doch of ze nu weg zijn weet ik niet, hoe vindt gij dit, ook hier lieve man zijn weder soldaten met een [?] officier, dog zij zijn nu bij de menschen, ingekwartierd, nu denken wij dat zij zo lang op de wagt zijn, om op te passen of er ook gepreekt word, doch den oude Heer sleept nu oude[r] gewoonte ...., maar de smid bosch,

heeft gezegt dat all die ...K..... kon henen gaan. Ik hoop maar dat zij hier .... geene soldaten mogen krijgen voor dat gij weder [komt].

Ik heb vandaag ook een briefje van Jans, wien u vriendelijk groet, kris is noch redelijk, ik kan u zeggen dat ik wens dat hare bevalling over is, het vonnis van van R. Vonnis nu en Zaterdag te Arnem uitgesproken, omtrent zijn vonnis [?] mogt het noch wat vermindert wordt, of als zij eene boete eisten, doch ik weet het niet wat het best is, nu lieve beste man, hebt gij weder een grote brief vol gebrabbel, dan[?] hij is toch welkom bij u, Carel hij moet broeder en zuster van Velsen, ook hartelijk voor mijn bedanken voor het present [?] het welk ons zeer te pas komt, verder hoop ik dat natje zig toch wat beter mag bevinden en gij mijnen man groet ik innig met de bede, dat Heere U verhoord en mijne gebrekkige bede ook mag verhooren, wensch ik u allen besten zegen toe, die de Heere aan al zijn volk schenk, adieu lieve beste .....u liefh. Vrouw A. S. de Moen, geb. van Vos.

]

*[Transcription: Nella Kennedy,
March, 2013]*

[Letter from A. S. van Vos[s] de Moen to her husband G. C. de Moen, with many references to the Van Raalte, van Velzen and Brummelkamp families]

[Hattem] 22 Dec. 1836

Most beloved dear husband,

Even though you did not write me to write you, but since you said that you would not come [home] tonight and for a few days, you will receive [this letter] in time. I have felt pursued all day today with palpitations, and a headache, and once again spitting up, beginning at 7 [o'clock] in the morning. I was already feeling short of breath in bed, but stayed there until 9 o'clock. The old gentleman [**Brummelkamp Senior?**] came to see me, and he tried to enlighten me: "Oh, then the person is traveling," but I myself had counted even more on it the previous day than today. But, dear Carel, when the clock struck 1:30 I could not remain seated whether the post had passed for that I really wanted to get. And see now your letter, and then none in the following days. That upset me and I was quite sad, and I was not tranquil under it. But it has subsided a bit, for, dear one, it is so distressing for me that you are not with me, yes, dear, I have to get it off my chest, to the Lord, and also to you. And it cannot count for evil that once again she cannot hide what she holds and feels for you,

[2]

beloved and dear husband, oh, you know that I cannot keep anything quiet for you. We are one, is that not so, my dear Carel? Concerning **Naatje [Johanna Maria Wilhelmina de Moen]** and **Van Velzen** I can imagine that they really would like to keep you. I would also attempt it if I were in their position. Carel, I am sorry that **Naatje** is beginning to become feverish again. [I hope] that this will not weaken her, but, dear husband, I hope that you wrote me the truth about your headache, and feverishness, for I am just too fearful for you with that damp air of Leeuwarden, and the harm it can do you. You know that **B[rummelkamp]** preached at the [house of the] smith [Gradus Bosch – see Dr. C. Smits, Vol. 9 – pp. 305-311], and when he was in the process of going home, soldiers were arriving, and if you can gather that the smith had about 31 persons there [Dutch is unclear]. Unrighteousness goes too far. If it continues this way the "measure will soon be full." But the Lord alone knows, and it has been foreordained how long it will last. **Cato** [sister of Brummelkamp?] went outside this afternoon, did not find Brummelkamp nor **Mietje [Maria Wilhelmina de Moen Brummelkamp]** at home. They had left for the smith's house to go for a visit, and when **Cato** [sister of Brummelkamp?] was ready to return home, they were already coming back. When they arrived at the smith's house the soldiers let out loud cheers; they did not expect anything else than that Brummelkamp came there to preach. B. and **Mietje** did not go to the smith's house, but for a little while

[3]

spoke with a farmer, leaning over the door, and quickly drove off again. The officer had already sent for the mayor, whether it was for him to come, or to say that they could not leave now. For the plan was that the military had to eat first and then depart. Whether they are gone now, I don't know. What do you think of this, also here, dear husband,

there are soldiers again with an officer, but they are now billeted with the people. We are thinking now that they are on guard duty so long to watch whether there will be preaching. But the old gentleman, habitually, drags himself [?]to the smith Bosch, and said that all.....could leave. I hope so that they won't get any soldiers here before you return.

I also received a note from **Jans**, who greets you warmly. **Kris [Christina Johanna de Moen Van Raalte]** is still reasonably well. I can tell you that I wish that her pregnancy will [soon] end [**Albertus Van Raalte, was born on January 15, 1837 in Genemuiden**]. The sentencing for **Van Raalte** will be pronounced now and on Saturday in Arnhem, with regard to his [incarceration?] it is to be hoped that it will be lessened, or if they demand a fine, but I don't know what is best.

Now, my dear good husband, you have once again [received] a lengthy letter full of this and that, but is still welcome to you. **Carel**, you must thank **brother and sister Van Velzen** for me for the present [?], which is most welcome to us. Furthermore, I hope that **Naatje** may feel better. And you, my husband, I greet tenderly with the prayer that the Lord hears your and my inadequate prayers. I wish you all the best blessing which the Lord gives his people. Adieu, dearly beloved.

Your loving wife A. S. de Moen, née Van Vos

*[Translated: Nella Kennedy,
March 2013]*